

A close-up, high-contrast portrait of a man with a beard and intense expression, with a tear on his cheek. The background is a cloudy sky.

ZDENĚK JARCHOVSKÝ

ZKÁZA RÁJE

**ZKÁZA
RÁJE**

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Copyright © Zdeněk Jarchovský, 2025

Cover © Jiří Dvorský, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-5560-8 (pdf)

ZDENĚK JARCHOVSKÝ

ZKÁZA RÁJE

FØBØS

Po poledni obyčejně krysařím, jak jen počasí dovolí. Sedím na zdi, klátím nohama, pískám a hladovím. Já, jeden z kdysi nejbohatších lidí celé planety. Nejlépe se mi daří před soumrakem, ještě než do kraje přijdou lišky, které se také přemnožily, ale jejich maso je tuhé a páchne. Sedím, pískám na flétnu a mám radost. Na tradici krysařů je hodně pravdivého. Stačí jen počkat, přijdou. Jejich lov mě vzrušuje, navíc smysluplně trávím čas, když zároveň zajišťuji své přežití. Z děr vykouknou první zvědavé hlavičky. Ostražitě se rozhlízejí, riskují vstup na plochu s vysekanou trávou, ale vždycky přijdou. Odvaha jim nechybí.

Poštoľky i ostříži se drží vysoko na obloze. Občas musím vypálit varovnou ránu z pušky, když mi začínají plašit kořist. Vlastně to nejsou krysy – potkani – dříve synonymum špíny a nemoci. Nepřitahuje je má hra, i když jsem se za léta hodně zlepšil, zajímají je jen poházené odpadky. Jak říkali rybáři – zakrmit revír. Návnadu je třeba nahodit dál, na travu, mimo keřiky, a stačí chvíli počkat. Zvědavá a hladová zvířata. Na lehké škusnutí lanka odpovím prudkým zaseknutím, potom

následuje dvacet rychlých otáček navijáku, trhnu prutem a krysa letí vzduchem kolem mé hlavy. Na to už mám gryf. Pravou rukou hmátnu po klacku, třísknu zvíře po hřbetě, páteř chrupne, kořist neuteče.

Zmítající se tělíčko položím na korunu zdi, druhý úder vedu na hlavu. Vždy dávám pozor, abych se vyhnul kousnutí. Penicilinu a jiných antibiotik mám hromadu, ovšem s dávno prošlou expirační lhůtou. Bojují statečně, potvory. „Jak nehumánní a neestetické,“ poznamenala by moje žena pohrdavě s patricijsky zvednutým nosíkem. Však se mnou není už skoro deset let. Opustila tento svět, na soustrast zapomeňte. Jen odcestovala do krajiny nejsladšího dětství, od té doby mám od ní klid. Původně jsem myslel, že se vrátila do residence svého otce, sekýrovat služby a pomlouvat kamarádky. Vždy s nadšením vzpomínala na doby své adolescence, když dlouze žvanívala přes mobilní telefon se svými neoblíbenými přítelkyněmi, bez nutnosti se jim dívat do očí. Intriky a pomluvy, ty milovala. Zmíněnou mramorovou tchánovu ruinu jsem našel pustou. Zatuchlý pelech divoké zvěře, a co se mě týče, je daleko míň humánní umírat ušlechtilé hlady nebo jíst krysí maso. Lepší než jíst nafouklé konzervy. V tom je ta potíž a příčina, také většině mých zásob již před lety prošla lhůta bezpečné konzumace.

Potřebuji úspěšně zaseknout do večera nejméně desetkrát. Do zásoby na horší časy, které zákonitě přichází po těch špatných. Na výsledku lovu závisí můj život. Záhony na ohrazeném pozemku stačí stěží zásobit vitaminy mě samotného, takže domácí zvířata nemohu chovat, i kdybych

chtěl. Pryč je doba záplavy divokých králíků, kdy se mi králíčí maso přejídalo. Proto udržuji vysekaný koridor kolem své ohrady, musí vystačit jako zdroj proteinů. Divoká vegetace uzavírá výhled ze všech stran, uzavírá celý svět. Můj svět, mé bezpečí i vězení. Nemám sílu ani chuť se prosekát skrz změt stromků, křovin, vše je prorostlé vistárií a svlačcem. Dál za tou hradbou mě určitě nic dobrého nečeká.

Rozhlížím se po kraji a beze smutku pozoruji pustinu, zvuk píšťalky plaší pocit samoty. Na zpustlých silnicích i v okolí dávno zarostly rezivé vraky aut náletovými křovisky, dříve honosným vilám v sousedství se propadají střechy. Po obloze se věčně honí černá hejna vran a dravých ptáků. Od těch se zpěvu člověk nenaděje.

Ne že bych také nežil v residenci – barák jako hrom. Postavený podle návrhu věhlasného architekta, pozemek vybírala má žena. Veliký, dál od města, ale zase ne moc daleko, s pěkným výhledem. Ale hlavně na západ od velké atomové elektrárny. Žena nevěřila v možnost jejího dlouhodobého provozu bez poruch, převažující západní větry nás měly ochránit od případného radioaktivního spadu.

Již jsem si zvykl na beton zdi prosycený zčernalou krví, která páchne a láká mračna much. Naštěstí se pod okapy domu usídlila kolonie vlaštovek. Stále čilé, stále při chuti. Nelétají vysoko, dravci číhají shůry, ti ovšem moji přítomnost musí respektovat. Také pro vlaštovky, jednou dvakrát za den, vypálím ránu z brokovnice po ostrém zobáku, ukázat, kde je jejich hranice. Když raněný pták padne do vyčištěného území nikoho, jen pírká se rozletí. Do půl minuty končí ve

víru potkaních těl. Vlaštovky dobře pochopily, proto létají nízko, přesto zůstává počasí dobré. Při sto padesáti dnech lovné sezóny za rok mohu vlaštovkám zaručit přibližně deset let šťastného života. Protože ani při velmi optimistickém odhadu mi víc života nezbyvá.

Občas, když intenzivně svítí slunce a sluneční panely dávají dost energie, se neudržím a zanechám lov. Čerstvá potkaní stehýnka si narychlo osmažím. Nejlépe chutnají, ještě než se dostaví rigor mortis. Jen lehce osolená jsou lepší než kuřecí. Poskytují nezbytné proteiny, i požitek skýtají větší než všechny vybrané restaurace navštívené za celý život. Nasolená, uzená i marinovaná si budu muset užívat celou zimu, jestli se jí dožiju.

Na osud nežehráám, život беру jako pokání, protože světovou zkázu jsem způsobil já, osobně. Převratným vynálezem, za který jsem byl dokonce oceněn Nobelovou cenou. Když si vzpomenu na tu slávu, gratulace, pocty. Novináři, generálové i vědci se rvali o mou přízeň, o mé názory, vlastně o každou pitomost. Měl jsem štěstí podpořené pílí, když se mi podařilo odhalit lineární polarizaci tachyonových vln a rozštěpit je v magnetickém poli. Stručněji věc vysvětlit nedokážu. Každá časová vlna se vektorově skládá ze dvou kruhově polarizovaných vln, pravé a levé. Ať už chápete tachyony jako vlnění, nebo částice, snadno s jejich pomocí můžete cestovat v čase. Šíří se totiž proti směru toku času, čímž zprostředkují prostupnost časoprostoru – vytvářejí takzvanou tachyonovou bránu. Při cestách nehrozí nebezpečí efektu motýlího křídla, můžete si dokonce vybrat způsob

návštěvy minulosti – aditivně nebo substitučně. Pro lepší pochopení, při návštěvě popravy Giordana Bruna máte na výběr. Zúčastnit se jako pouhý pozorovatel události, anebo okusit žár hranice na vlastní kůži? Jak je ctěná libost, stačí si jen zvolit mezi pravou či levou polarizací vlny.

Prvními oběťmi mých experimentů se staly právě krysy. Ty čisté, šlechtěné pro laboratoře, mizely v časoprostoru a vracely se. Škarohlídi sice tvrdili, že magnetické pole způsobí porušení nervových synapsí, ale mýlili se. Navrátilci veesele po paměti probíhali bludištěm k potravě. Ohromný úspěch. Potom kolegové z jiných ústavů zkoumali jejich stav, pitvali je a spokojeně pokývali hlavou, než mi povolili poslat další. Ty se po návratu úspěšně množily, proto nic nebránilo pokračovat ve výzkumu.

Přišly na řadu opice, přesto jsem první pilotovaný výlet v časové loďce řídil jako pokusná osoba já sám. Když se šimpanz vycvičený k ovládání časového transportéru nevrátil, jen blázen by si troufl usednout do pochybného vehiklu. Stačí stisknout knoflík a zmizet v hlubině věčnosti nazývané historie.

Přesvědčen o správnosti své myšlenky podložené stovkou experimentů jsem se vydal do času svých nejlepších prázdnin. Zpět za dávno zapomenutými kamarády. Moc se mi chtělo alespoň ještě jednou stanout na zeleném palouku u břehu potoka. Tráva zelenější a po kolena – vybral jsem substituční mód. To abych si mohl pochutnat na racích a pstruzích

pečených na ohni, na borůvkách i našem vyhlášeném domácím sýru. Tolik jsem toužil zažít znovu hodiny krásného dětství v krátkých kalhotách. Ty mi hned po přiletu spadly, protože kovový knoflík i zip se při přechodu tachyonovou branou rozpadly na prach, jenže nikomu z přítomných to nevadilo.

Kamarádi vyřešili problém spínacím špendlíkem. Žertovali jsme, čtali fotbálek a já si užíval stejně jako před lety. Neznám nic lahodnějšího než vlastnoručně chycenou rybu upečenou na žhavém uhlí. Račí havěti jsme nachytali nepočítaně. Báječný čas vydržel až do večera, než se ozval zvon z věže kostela. Všichni kamarádi se rozprchli po domovech a otec mi prolajdané odpoledne spočítal na tři rány lískovkou. Potom následovala dřina s krmením ve chlévech. Ta mi nějak z dětské paměti vypadla. Tím má práce však nekončila. Zbývalo ještě uklidit dvůr, uvařit večeři a umýt nádobí, protože macecha ošklivě pokašlávala, i když, podle mého mínění, jen simulovala tuberkulózu. Pozdě večer přede mě na stůl položila talíř zmíněného, tolik vychvalovaného domácího kmínového sýra s krajícem trupelovitého chleba. Domáci! Oboje zavánělo plísní. Při čerstvé paměti ani ta tráva u potoka nebyla zelenější, sahala stěží po kotníky.

Když jsem se notně rozčarovaný vrátil ze svého dětství jako hrdina, reportéři se mohli ztrhat v boji o nejlepší místa. Následovala smršť fotografických blesků, aby zůstal zachován

historický okamžik. Jak vystupuji z časové loďky, jednou rukou kynu shromážděnému davu a druhou si přidržuji kalhoty. Špendlík nevydržel zpětný transport. Následující příslovečná čtvrt hodina slávy trvala pět minut a tři dny na stránkách tisku. Veliká recepc pro vybraných sto z horního desetitisíce trvala celou noc.

„Druhý velký krok pro lidstvo,“ tvrdily novinové titulky ve všech jazycích světa pod fotografií na předních stranách masových médií. Ten první se konal na Měsíci. Zprávy jsem četl v karanténě, když mi hygienici přečetli dlouhý seznam dávno vymýcených nemocí, každou z nich jsem mohl přivést. V izolaci skončila i stovka papalášů z noční recepce, plus personál.

Filosofové i ekonomové předvídali ohromné změny, jasně že k lepšímu. Jenže nic není tak růžové, jak se ze začátku zdá. Kovové předměty, jak se opakovaně prokázalo, se při přechodu tachyonovou branou vždy rozpadaly. Doktoři mě po skončení dvoutýdenní izolace důkladně prohlédli, zmizelé zubní plomby nahradili keramickými. Zdravý jak řípa. Mezitím armáda zabrala náš výzkumný ústav a nastavila režim utajení. Posílila pracovní týmy a rozjela všemožné experimenty. Dali mi hodnost plukovníka, abych vůbec mohl vzít za kliku vlastní laboratoře, protože šarže má váhu, tím jsem ovšem subordinačně podléhal generálům.

Dost mě pobavily předepsané každoroční zkoušky fyzické přípravy a testy ve střelbě. Ty generálové plnit nemuseli, protože by s maximální pravděpodobností mohla důstojnost armády dostat velké úhony.

Naštěstí eráru trvalo jen půl roku času a dvě desítky mrtvých mužů, než dospěl k závěru, že kovy, stejně jako výbušné látky, opravdu transportovat nelze. Tím zájem armády o můj vynález končil. Vše se uvolnilo, příležitost uchopil průmyslový sektor, kde věděli, jak vydělat peníze. Hned následující rok se rozjela výroba časových loděk podle mého patentu. Každý se přece chce vrátit alespoň na chvíli do bezpečí mateřské náruče. Kdo by netoužil užít si ztracených krásných dob, kdy jsou rodiče zdraví a mladí, věci lepší a příslovečná tráva zelenější. Tak hlásala reklama. Tenkrát přece čistý sníh sahal po kolena. Každý dostal chuť na domácí chleba nebo sebou praštit na zelený pažit. Každý si chtěl znovu hrát s dávno zapomenutými nebo ztracenými kamarády, zažít rozechvění první staré lásky nebo krást smetanu z hladiny doma nadojeného mléka.

„NAVŠTIVTE KRAJINY NEJSLADŠÍHO DĚTSVÍ!“

Vypukl nepředstavitelný kšeft, nabízelo se i ztracené štěstí a podobné špeky. Nač se bouřit nad takovou pitomostí, mé konto, úměrně vývoji situace, narůstalo přímo raketovým tempem. Tykání mi nabídl i syn Billa Gatese. Patřilo mi sice jen nepatrné procento zisků z výroby, ale nuly vyjadřující mé bohatství přibývaly s neuvěřitelnou pravidelností. Kdo by se nechtěl vrátit a znovu pocítit dávne štěstí nebo mládí, třeba jen při pohledu z dálky, aditivně.

Cestovní společnosti nabízely také možnost zhlédnout historické události, jak se opravdu staly, případně se přímo

zúčastnit lukulských hodů. K tomuto tématu se hygienici vyjádřili negativně. K nim se připojil i svaz žen a matek, když zjistily, že lukulské hody nejsou pouhým obžerstvím. Komise určily okruh cest nevhodných pro dospívající mládež. Přesto průmyslová výroba nestačila chrlit malé časové loďky pro jednotlivce, rodinné čluny i obrovité kontejnery určené celým výpravám. Turistické kanceláře zahrnovaly obyvatelstvo celého světa nabídkou zájezdů do krajin toho ještě sladšího dětství a zmizelých scénérií, oblíbené se staly také kolosální katastrofy, bitvy i bakchanálie. Lacino. Masová výroba srazila ceny, přitom cestování časem nespotřebovalo mnoho energie. Nesrovnatelně méně než letecká doprava. Ekologičtí fanatici ztratili uhlíkovou stopu, pláže Havaje osiřely. Stačilo zasaturovat elektrickým proudem dva supravodivé prstence a takový náboj dovolil měsíc cestování s doletem dvaceti tisíc let. A pokud časový stroj stojí, vykazuje nulové ztráty energie.

Strana zelených se přesto odvážila protestovat proti ekologickým dopadům cestování v čase, jenže tím ztratila drtivou většinu voličů a musela se s hanbou přemístit na výsluní slávy – o deset let zpět.

Celý svět se změnil během jediného roku a předpokládaný efekt motýlího křídla se nedostavil. Jako první se položili makléři se starožitnostmi, po nich krachovali psychiatři s psychology. Nejlepší terapií proti depresi se stal malý výlet do šťastných časů, naopak zubařům nastala konjunktura. Najednou všichni potřebovali nové plomby, lepší můstky. Havajci opustili beztak pusté pláže, aby také odcestovali

do minulosti, naučit své předky windsurfingu. I kriminalita vymizela, krátce potom, co se první recidivista vrátil ze středověku bez ruky.

Také mně se vedlo stále lépe, ani jsem nemusel nikam cestovat. Jak jinak, zahrnutý slávou a penězi. Odmítl jsem místa generálního presidenta Akademie věd, ministra i senátora. Švédská Královská akademie věd využila mé ješitnosti, aby mi vnutila Nobelovu cenu. Ovšem ani tu jsem k životu nepotřeboval, stačil mi jen klid k bádání. Místo toho mě obtěžovaly vědecké i tiskové konference, všichni se zajímali o mé mínění na cokoli, žádali finanční příspěvky na řešení svých starostí. Únavný společenský kolotoč se nedal zastavit. Příliš často mě večer bolely ruce od neustálého podávání a potřásání. Ortopéd diagnostikoval náběh na tenisový loket.

Co horšího, najednou jsem potřeboval tajemníka, mluvčího a finančního makléře. Ovšem po čase mě společenský život začal natolik vyčerpávat, že jsem musel vyhledat pomoc psychoanalytika. Úlevou mi však bylo zavřít se v laboratoři, vypnout telefon a věnovat se dalšímu výzkumu. Psychoanalytik mě ale varoval před depresí, vyhořením a sociálním vyloučením. Léčil mé očekávané stavy prášky, které jsem pravidelně splachoval do záchoda. A byl to opět on, kdo mi poradil, abych se oženil. „Žena je teritoriální stvoření, proto dostatečně sobecké, aby ochránila svého partnera.“ Prý. Ale podle mého ženy vynikají především v budování a ochraně rodinného soukromí pod záminkou reprodukce lidského pokolení. K tomu ovšem patří hromadění majetku

a peskování manželů z věčné nespokojenosti, která pramení ze závisti. Na sousedním dvorku roste tráva vždy zelenější, to mi ovšem došlo až později, když už bylo pozdě.

Spolupráce s vizážistkou a krejčím mě přišla jenom na pár desítek tisíc. Stačily dva týdny příjemně stráveného času, než se ze mě stal zajímavější a solidní gentleman se začínající pleší. Ale i tu mi všichni chválili, takový jev prý indikuje mírnou nadprodukcí hormonů, na které dámy reagují intuitivně pozitivně.

A ke svému údivu jsem byl do půl roku ženatý. Ovšem všechny ty peníze utracené za vzhled by přinesly větší užitek, kdybych je rozptýlil do větru nebo věnoval sirotkům na drogy. Jako obětího beránka společenským čachrům mě oženili s prominentní krasavicí. Velmi jsem se divil, proč se taková krásko se mnou zahazuje. Jenže její rodina potřebovala můj kapitál a můj psychoanalytik se stal nečekaně mým příbuzným. Ovšem tento fakt mě neosvobodil od placení tučných honorářů za jeho služby.

Vzato v kostce, podobně jako staří Kreténi vodili své oběti k Minotauovi, obětovala rodina se slávou tu nejsličnější z dcer. Decentní a půvabnou, úhledně zabalenou v hedvábí, vychovanou, dámu vždy společensky na úrovni. Uměla pět jazyků, hrála na klavír, vystudovala filozofii a dějiny umění, proto na mě mohla hledět z výšin a pohrdavě. Na kmána, plebejce, sedláckého synka, který neumí ani pořádně rozoznat šest druhů vidliček po levé straně talíře, natož je používat. Který se nudí u baletu a neposlouchá Vivaldiho. Nechápu, proč řekla „ano“.

Ne, byli to Kréťané, omluvte můj chabý pokus o vtip. Nikdy jsem nepřestal být jen šedivějící nudný patron z Ústavu fyziky času. Plachý podivín s mnoha nedostatky, známý nulovým smyslem pro humor. Opravdu mě rozveselil jen kaviár nebo pohled na parmskou šunku. Jinak mi ve společnosti nikdy nedělalo potíží přeslechnout drobná rýpnutí do manželky. „Jsi nemožný,“ sykla vždy. Otráveně komentovala mé prohřešky. Být nemožný. Neexistuje horší nesnesitelná vlastnost na světě. Sklon k workoholismu mi také připočítala mezi špatné atributy. Když mě představovala ve vyšší společnosti, nezapomněla se nad mým ústavním původem pohrdavě uchichtnout. Dávala najevo, že přivedla dementního chovance „z ústavu“, se kterým je třeba mít soucit.

Nemohla žít jen tak někde, hlavně udržovat odpovídající společenské „nuveau“, nebo „niveau“? A to co nejvyšší. Tedy nezbylo než postavit důstojné sídlo na venkově, daleko od ruchu města a s krásným výhledem. Což potažmo znamenalo další zaměstnance, služky, zahradníka i správce. Organizace takového počtu pracovníků vyžadovala automaticky účetního, proto, jen o něco později, jsem počet návštěv u psychoanalytika musel zdvojnásobit.

Jak krásné, manželku už nikdy neuvidět, i když, vzato z druhé strany, určitě bych se nechal chvíli bavit pohledem na její roztrpčený ksicht. Rozhlédla by se po současném světě a omdlela, nebo jen zaječela? O co bych se mohl vsadit sám se sebou? O čerstvě upečené krysí stehno.

Za celou dobu pobytu v nynějším dobrovolném vězení, či nedobrovolném azylu, jsem jejího Vivaldiho ani v nejmenším nepostrádal, a stejně tak ji, svou drahou i nákladnou polovici. Ovšem musím opět přiznat, že by mě ohromně bavilo sledovat, jak se s odporem ryje v záhonech zeleniny, protože nejen masem živ je člověk. Jak by pobouřeně pištěla nad žížalami a s kolíčkem na nose přehazovala kompost, nehovořím o ucpaných záchodech. A co teprve absence mobilního telefonu, bez signálu i možnosti dobíjení, co by ji asi tak štválo víc? Zbláznila by se při pohledu na svůj bazén, kdysi chloubu zahrady, přeměněný na zásobárnu vody? Kde jinde bych jí vzal dostatek pro zahradu? Patrně by soustředila svou zlobu na mě a časem by došlo na „kdo s koho“.

Protože těžko by záhony dokázaly uživit víc než jednoho. I tak stačí sušší léto, aby se zásoba vody změnila v jedovatou zelenou břečku. Při každém dešti se raduji jako blázen, snad abych se naučil na stará kolena modlit. Nastavuji žlaby, roztahuji plachty, každou kapku dělím na zalévání zeleniny a na pití. Už vodu z bazénu ani nepřevažuji jako dřív. A teprve za deště, když zajistím přítok dešťové vody, se svléknu a namydlim.

Jenže právě svítí slunce. Po přírodní pečince lezu na zeď a znovu nahazuji návnadu. Pro všechny případy mám připravený žebřík opřený o zeď z krysí strany. Třebas kdybych spadl, jinak by mě přesila krys dostala během minuty. Jiná cesta zpět není. V době lovu využívám času mezi záběry ke

stahování kořisti a dělení porcí. Občas si i zapálím cigaretu, ovšem ne kvůli požitku. Zaháním mouchy a nudu. Opatrně držím prsty upatlané od krysí krve dál od filtru a rozhlížím se po okolí. Nic nového, agresivní vegetace stále víc zachvacuje prostor, nezadržitelně zakrývá poslední svědky civilizace.

Při pohledu ze střechy domu se dá rozeznat dálnice, která se změnila na zelenou linku vzrostlých jasanů, jejichž koruny pohltily vypálenou benzinovou stanicí. Žena by se kárávě podívala a opravila mě na „tankštele“, ráda dávala na odiv svou vzdělanost a cizí slova. Když líčila, jak jsem v Paříži zabloudil, neopomněla vyslovit „Parří“ s tím nejušlechtilejším hrdelním tremolem na er. Ani slovo „snob“ nepovažovala za nadávku.

Za listím zmizela i gigantická reklamní tabule propagující pokrmový tuk. Až příště dobře zaostřím oči a uvidím hlavu husy, začne podzim. Možná je to hlava labutě, White Swan, pokud pamatuji z dob, kdy jsem ještě jezdil autem. Kde asi tráví svůj čas management této společnosti na tuk a sádlo, si mohu s úspěchem domyslet. Kdyby mě zajímalo, kde původně zmíněná firma sídlila, už to nezjistím. Kniha Zlatých stránek prolitá rybím olejem hořela hodinu.

Porcování krysích tělíček mě těší, budou chutnat skvěle. Lepší kousky oddělím ke konzervaci, zbytek jde na návnadu. Když se slunce dotkne obzoru, musím lov přerušit, přichází čas lišek. Z křoví vykoukne první rezavý čumák, skoro bych

řekl, že se směje. Končí den. Houštinami vede mnoho tunelů, lišky se objevují a hned zase mizí. V tu vzácnou dobu mohu opustit svou ohradu. Dopřávám si svobodu kruhu zelené trávy, asi tak padesát metrů okolo zdi. Za tu je ovšem třeba bojovat.

Sklouznu po žebříku ozbrojený kosou, sekerou a brokovnicí. Cítím se bezpečně, když tuším skryté vlnění liščích hřbetů. Krásně se na otevřeném prostranství dýchá, dokonce mám pocit volnosti. Potkani zalézají do bezpečí. Musím vyčistit co největší plochu od trávy a keříků, nasekat co nejvíc větví na zimu. S liškami se respektujeme, vlastně jim pomáhám. Žijeme v jisté symbióze, jen občas nějakou střelím a nechám ležet. Nesmí se přemnožit, jinak by mi vyžraly krysí farmu. Do rána nezbydou ani kosti.

Vysekávám sektory plochy táhnoucí se od spálených vratků mých vozů až po kostru krávy zarostlou v keři. Každý den, kolik stihnu. V krysích dírách občas nacházím utrhané úvazky s háčky. Ty musím sebrat, nezbývá mi jich mnoho a nové vyrobit neumím.

Dřív než se docela zešeří, vracím se se zásobou dříví. Když se vyškrábu nahoru na zeď, převracím žebřík zpět na svou stranu. Brokovnici tahám asi zbytečně, ale jistota je jistota. Z okolního houští v noci občas září podivné oči všech barev a jeden nikdy neví, co by si mohlo troufnout vylézt. Za pár dnů, až posekaná tráva uschne, ji zapálím. V čisté a přehledné loučce se krysí čumák neschová.

Po západu slunce nevařím ani nesmažím, kapacita akumulátorů za léta klesla na zlomek nominální hodnoty, stačí

stěží na osvětlení. Nakládám maso do soli, aby se uleželo na zítřejší uzení. Přebytky sklizené zeleniny zalévám octovým lákem, musím co nejlépe využít úrodu na zimu. Dny jsou dlouhé a já starý, cítím se k smrti ucabrtaný. Při práci sedím, šetřím síly na příští den. Ještě si dopřeji na terase dvě deci červeného, piji na své zdraví a delší život. Zásoby vína se mi také tenčí, jenže mohu nadávat jen sobě, proč jsem nepřivezl víc. Před spaním prodělám morální boj se svědomím a vítězím. Povolím si ještě jednu, poslední sklenici, na ještě delší život. Vždyť na světě je v podstatě krásně. Hlavní je zdraví.

Smrti se nebojím. Snad jen někdy. Jen když mě chytne třesavka nebo zánět dásní, v tu chvíli si ji přeji. Zásoba léků by stačila pro malou lékárnou, jen si nikdy nemohu být jistý výsledkem. Záruční dobu mají všechny tabletky i kapsle dávno za sebou. Daleko častěji než na smrt, několikrát denně, myslím na svou časovou loďku zazděnou v garáži. Mohu se k ní dostat jen vyklizením skladů, poslední možnost, až bude nejhůř. Někdy zapisuji do deníku, co se stalo, ale většinou se nestalo nic. To se pak zápisy snažím přeložit podle slovníku do latiny, jenže spousta slov je řeckých a latina nezná současné technické termíny. Letos napadlo mnoho sněhu a dlouho mě nebolel zub.

Večer končí, vypínám osvětlení, abych šetřil akumulátory, ale spát se mi nechce. Z okolních houštin se ozývá praskání, vzdálený boj provází jekot s bolestným úpěním. Sedím, hvězdy mlčí, měsíc svítí, nebem tiše proplachtí soví stín.

Na úplný závěr dne otevřenou láhev s vínem s potěšením dopíjím, než se svalím do pelechu. Ráno mě čeká hromada práce. Opravdu si odpočinu až přes zimu.

Každé ráno začíná stejně. Obcházím zdi a hledám známky pokusů o podhrabání. Je třeba díry stále znovu ucpávat, také kontrolovat staré odpadní roury. Potkani jsou vytrvalí a trpěliví. Nechápu, jak se mohli dostat na takovou dálku z města až sem, snad kanalizací? Ale možná jsou prostě všude, jestli ovládli svět. Život v obležené pevnosti se stal tichým bojem o přežití. Nic neberu na lehkou váhu, i nejmenší opomenutí se může stát posledním.

Dopoledne se pouštím do prací na zahradě, plení, kypření, hnojení, zalévání, přesně jak vyžaduje příroda, podřizují se. Důležité jsou i věčné opravy sítí chránících záhony, na které neustále zkouší nalétávat vrány. Dříve jsem je s potěšením střílel, ale sítě šetří náboje.

Drobnými proutky, když uschnou, zatopím pod velkým hrncem s dřevěnými hoblinami, na mřížku nad ně položím včerejší naporcovaný a prosolený úlovek, přikrývám děrovaným poklopem. Dým zahání mouchy i dotěrné ptáky. Čas při práci na zahradě pěkně utíká, za pár hodin je maso vyuzené. Hnědorůžové, voňavé. Neodolám a ochutnám, i když vím, že každé sousto mi bude scházet v zimě, bude o to hůř. Pod polovinu klesly zásoby soli a bez ní nedokážu kořist udit ani sušit. Dostatek mám mýdla, koňaku, cigaret a zubní pasty na sto let. Na dvacet zubů, které mi zbývají.

Přes slunečná poledne si dávám pauzu, nastavuji sluneční panely, abych vypálil do aluminia další stránku svého deníku. Práce zřejmě marná. Přezijí někdo? Najde deník? Bude ovládat latinu za sto let? Dvě stě let? Berou mě těžké pochybnosti, proto vkládám slova i z jiných jazyků. Přesto mě práce těší. Nalinkovat plechy, opsat tužkou pár řádků překladu z deníku a nabrousit uhlíkovou tyčinku. Těch je také dostatek, co jsem se je naučil vytlačovat z baterií. Když slunce pálí, stačí lehkým tukuťnutím o kovový list vzbudit modravou jiskřičku elektrického oblouku a udržet vzdálenost. Nesmí se třást ruce.

Elektrický oblouk vydává sršivý zvuk, při psaní se mi do očí dere nepříjemný čpavý kouř. Píši pomalu, ne víc než centimetr za minutu, obtahuji napsaná písmena. Dá se vydržet hodina, než mě začnou pálit oči. Proto je šetřím, maximálně dva řádky denně.

Marné přemýšlet. Jednou, tenkrát, a dvěma slovy, zatraceně dávno. Padesát let, jako voda, která protékla mezi prsty. Řekli jsme si s kamarádem, že vyrazíme na drsný čundr. V malé chatce v lese, zasypané sněhem, zima byla parádní. Sníh pokryl vše, zmizel oblouk cesty, meze a všechny orientační body. Vydali jsme se plání přímo za zapadajícím sluncem. Asi po kilometru cesty jsem se otočil do pustého prostoru a uviděl naše stopy. Klikatily se, ač jsme šli rovně. A tak je to se vším, když se něco plánuje. Nebo se snad Babinský toužil stát zahradníkem v ženském klášteře? A co já? Rybářský prut

jsem si původně koupil, abych unikl zmatku světa alespoň na chvíli, a teď s ním lezu na zeď a chytám potkany.

Jako dítě jsem snil o blahobytném životě ve městě, kde se nemusí voda tahat ze studny a místo věčného štípání dříví stačí otočit knoflíkem. Kde nemusí člověk zápasit s plevelem a škodnou. Proto беру tento život jako trest a pokání.

Muž na kozlíku se ohlédl rychle přes rameno, spiklenecky mrkl na tři kumpány za sebou. Mlaskl a bičem šlehl nad zadky dvou zapřažených kobylek. Vyrazily prudkým trapem, otevřený kočár se o překot rozjel po hrbolaté cestě. Čtvrtý z mužů sedící na lavici po směru jízdy právě v tu chvíli s rozmyslem máchl rukou a minul cíl. Jeho tři společníci v korbě se rozesmáli, postižený klel. Po pátém marném pokusu o úder zvedl ruce a dal najevo oprávněnou zlost.

„Když už se chcete se mnou škorpit, nechte alespoň na pokoji koně!“ uraženě se odvrátil. Kočí potáhl opatř a přitáhl brzdy. Cesta klesala.

„Milene, ty jsi tu nový.“ Vedoucí výpravy se obrátil k nejmladšímu. „Zde s Henrym se nikdy nesázej ani nehraj karty. Má dobrou paměť a kombinuje.“

„Dám si pozor,“ přikývl oslovený, „jen netuším, čím vaší skupině mohu být užitečný já?“

„Neboj, potřebujeme člověka jako ty. Budeš se dívat, přemýšlet a zapisovat. Jsou věci, které nemůžeme brát s sebou, ty je popíšeš, zaznamenáš místo nálezu. Každá drobnost může mít velký význam.“

Po chvíli nekrytá kareta rachotila hlubokým spáleným úvozem. Nedávný požár sežehl vše. Černým popelem na svazích již začínala prorážet svěže rašící jarní zeleň, skrze kterou vyčnívaly ohořelé kmínky keřů a stromků. Kopyta zvedala oblaka černého prachu z drčeného dřevěného uhlí, vzduch plnila vůně starého spáleniště.

„Zpomal, Karle, proboha, budeme jak kominíci. Ty jsi mi zpropadený karásek,“ houkl Henry směrem ke kozlíku. „Jak jen to půjde, natru ti stupátko žluklým máslem. Potom se budu smát já. Až poletíš.“

„Henry, zbytečně se vztekáš,“ Karl se k němu otočil z kozlíku s úsměvem, s převahou dvaceti let i služební hodnosti. „Jen se chováš jako hlupák, jak ti napovědět, když se pořáde hloupě sázíš. Neříkal jsi, kdy křísneš. A ten čtvrták si nech, raději si kup novou vázanku, s touhle moc parády nenaděláš.“ Vůz se na povel zastavil s posledním přeshlápnutím kobylek, celá osádka vozu pozvedla připravené nacpané dýmky. „Teď zkus.“

Henry si opřel ruku s křemenem v dlani o koleno. Mezi ukazovákem a prostředníkem svíral kousek hubky, mezi palcem a prostředníkem křemen. Druhou rukou vedl dlouhý a jistý úder ocílkou. S bezchybnou přesností trefil ostrou hranu kamene, snopek jisker zasáhl hubku a na konci roubíku sušeného choroše zaprskaly drobné, sytě rudé jiskřičky.

„Tak vidíte. Kdo z vás to takhle dokáže?“ Nikdo se nehádal a tím méně sázel, dvojím fouknutím hubka nabrala žár. Henry přitiskl hubku k tabáku, spokojeně zabafal a poslal

roubík dokola. „Škoda že nejsou komáři, to mi kouření chutná dvakrát tolik.“

„Ještě přivolávej tu zatracenou havěť,“ okřikl ho Karl z kozlíku, „loni jsme si jich užili až až.“ Žhavé z hubky sedřel o kování sedátka a mlaskl na kobyly. „Máme, pánové, velké štěstí, že wrekeři objevili tenhle úvoz a vyčistili ho, jinak bychom měli cestu o deset mil delší.“ V korbě vozu zavládla pohoda a dobrá nálada, skoro jako po dobrém jídle. Vůz projel lesíkem na konci úvozu, otevřel se pohled do kraje.

„Podívejte, tak to je Velká ruta? Neuvěřitelné!“ nejmladší z osádky, Milen, vstal. Překvapením zapomněl zavřít ústa. Poznal ji hned, i když o ní zatím slyšel jen vyprávět.

„Něco takového jsem ještě neviděl,“ vydechl překvapením i Petr, další z posádky, malíř a dokumentátor. „Pokořené lesy Gabréty.“

„Zatraceně, když jsme ji loni našli, tak vypadala jen jako velká a zarostlá cesta.“ Karl pobídl kobyly, aby se dříve otevřel očekávaný výhled v celé kráse a velikosti. Více než očekávaný, přímo úchvatný. Na podzim dřevorubci vykáceli stromy, aby využili sněhu k odtažení kmenů. Odhalené údolí se táhlo až k obzoru, celé hustě posázené pařezy. Ruta protínala krajinu směrem na jihozápad způsobem zcela nevídaným. Dva široké a rovnoběžné pruhy, přímé, jak když střelí, kopírovaly lehké zvlnění terénu a zdánlivě se potkávaly na obzoru. Mířily do dáli směrem k hřebeni horského masivu zahaleného oparem.

„Ne my. Dávní otcové pokořili Gabrétu. Grandiózní záležitost, přátelé. Představte si, že obě tyto cesty byly lemovány

železnými pásy, v okolí stálo mnoho cedulí a obrazů, hostince, odpočívací stanice. Bohužel je všechny rozebrali wrekeři.“

„Kolik že povozů by se vešlo vedle sebe na jeden pás?“ rozesmál se Milen a udiveně vrtěl hlavou. „Nejmíň čtyři.“

„Bláhovče, víš, kolik koní by bylo zapotřebí? Miliony. Tady jezdily samohyby, o nich ještě mnoho nevíme, ale mohu ti ukázat obrázky, pár jich mám naskicováno,“ nabídl Petr. „Vinci, kam to máme namířeno?“ Oslovený bezradně pokrčil rameny.

„Nevím přesně. Vše teď vypadá jinak. Tehdy ještě nebylo tolik vykáceno. Brali jsme směr pravou cestou od Ruty, asi půl hodiny, a odbočili také vpravo. U velkého stromu. Jenže kde je strom a kde my?“

„Ale Vinci, ty jsi z inspekce, ty musíš vědět všechno,“ Henry se zvedl a začal si ho dobírat. „Chceš se vsadit?“ Karl se ušklíbl a šlehl bičem, až se posměváček svalil na své kolegy a potom s heknutím těžce dosedl na své místo. Upustil dýmku a znovu se díval uraženě. Vůz pokračoval po Rutě.

„A po které straně cesty jezdily samohyby?“ Milena uchvátilo nové prostředí, široký rozhled. „Kolik jste jich tady našli?“

„Na samotné Rutě jen málo, pouhé trosky sežrané rzí. To ve městech jich dřív stály tisíce na ulicích a stejně v podzemí budov. Dodnes se další nacházejí. A nepředstavuj si je krásné jako na obrázku od Petra. Pouhá rekonstrukce s trochou nadsázky. Zbyly jen rezivé plechy se zbytky barvy, tupé stroje. Docela určitě jezdily po pravé straně cest, tím směrem stály obráceny značky a obrazy.“

„Milene, nemusíš věřit všemu,“ ozval se Petr. „Samohyby mají kormidelní kolo na levé straně, ale zaznamenal jsem i některé s pravým řízením. Takže nevíme. Dávni otcové museli dodržovat mnoho pravidel, jinak by tak dokonalá civilizace nemohla vzniknout.“

„Anebo zaniknout, když máš rád velká slova,“ opáčil Vinci otráveně. „Příteli, pravá nebo levá strana, to je zcela lhostejné, zatím nevíme skoro nic. Karle, tady máme možnost odbočit, to bude určitě ono!“

Kousek za odbočkou z Ruty se u cesty plné výmolů lopotila skupina vězňů oblečených v rudých hadrech. Sekerami a pákami dobývali pařezy, druhá skupina hloubila jámu milíře. Město spolykalo stromy na stavební dřevo, hutě potřebovaly dřevěné uhlí. Hubení, dřinou zubožení muži se závistivě dívali na pány na voze, jak si okázale pokuřují. Ustali v práci, než se jim za zády ozvalo prásknutí bičem, následoval bolestný výkřik.

„Jsou to chudáci,“ Milen sahal do mošny pro škvarkovou placku, aby udělal dobrý skutek, ale Karl ho zadržel.

„Neplýtvej dobrým srdcem. Nevíš, koho a kde podřízli ani za co pykají.“

„Myslel jsem...“

„Támhle, podívejte,“ Vinci ukázal rukou a Karl zvedl k oku oprýskaný monokulár, dalekohled pocházející bez pochyb z doby Dávných otců. Zaostril na obdélníkovou ruinu částečně zarostlou křovím. Nitkový kříž zamířil na valník s těžkými valachy stojící opodál a okolo rozeznal rojení shrbených mužských postav. Rohy zbytků stavení zvýrazňovaly

na žerdích vztyčené bílé vlajky s černými diagonálními kříži. „To je ono. Tenkrát mi tahle zřícenina připadala jako pevnost, teď vypadá docela jinak. Asi přicházíme pozdě.“

„Hlavu vzhůru, jdeme včas. Pozdě je, když je vybráno a zábor opuštěn. Ovšem i tehdy se najdou zajímavé věci.“

Ještě hodnou chvíli trvalo, než se Vinci zvedl, hvízdal a zamával inspekční vlajkou. Muži okolo záboru nechali práce a postavili se kolem valníku. Vše se zdálo být v pořádku. Nezřídka se stávalo, že se trabanti z prohledávaných ruin dali na útěk, nejednou došlo i ke střelbě. Zde si přítomní dávali načas, nechali všeho a cpali dýmky k očekávanému odpočinku. Během inspekce totiž platil zákaz práce.

„Á, panáčci z města,“ ozval se s opovržením nejstarší u valníku. Dýmku dávno rozkouřenou, v širokém klobouku naraženém nakřivo. Nejspíš předák nebo majitel. Díval se posupně, strniště na jeho levé tváři se marně snažilo zakrýt jizvu.

„Vy jste majitelem záboru?“ oslovil ho Vinci, ale sklídl pohrdavý pohled. Ze skupiny mužů do popředí vystoupil nesmělý mladík. Smekl čepici a druhou rukou podával papíry založené v dřevěných deskách. „Je všechno v pořádku?“

„Ano, pane. Kovu je tu mnoho, ale o důležitých nebo zajímavých věcech pochybuji. Jen šrot.“

„Curtis?“ Muž se postavil do pozoru, podával wrekerský list. „Číslo registrace máte v pořádku, nebudeme dlouho zdržovat. Jedná se o usedlost?“

„Určitě ne, pane, ani grunt, ani usedlost. Řekl bych, že sídlo s velkou cisternou. V patře je mnoho obytných místností,

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy **Zkáza ráje**.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.